

УДК 069.5:39 (477)

Галько Оксана Юріївна

начальник науково-дослідного відділу
“Українське село 60-х–70-х років ХХ століття”,
Національний музей народної
архітектури та побуту України
(Київ, Україна)
aretuza@ukr.net

Halko Oksana

head of the research department,
National Museum of Folk
Architecture and Life of Ukraine
(Kyiv, Ukraine)

**ПРЕДМЕТИ ПОБУТУ ГАЛИЦЬКОГО МІСТЕЧКА МІЖВОЄННОГО ПЕРІОДУ В КОЛЕКЦІЇ
НАЦІОНАЛЬНОГО МУЗЕЮ НАРОДНОЇ АРХІТЕКТУРИ ТА ПОБУТУ УКРАЇНИ: ДЕРЕВО ТА МЕТАЛ**

**EVERYDAY LIFE'S SUBJECTS OF A GALICIAN TOWN (1918–1939) IN THE COLLECTION 'WOOD AND
METAL' OF THE NATIONAL MUSEUM OF FOLK ARCHITECTURE AND LIFE OF UKRAINE**

Анотація

Національний музей народної архітектури та побуту України є одним із найбільших і найбагатших скансенів Європи. Його фонди налічують понад 80 тис. унікальних експонатів традиційної народної культури всієї України і поділені на одиниці збереження: дерево і метал, кераміка, тканина, одяг, декоративно-ужиткове мистецтво тощо. Водночас поруч із предметами сільського побуту, в колекції зберігаються речі, привезені з міст і містечок, зокрема Галичини. До неї входять різноманітні одиниці, від дрібних побутових речей щоденного користування до музичних інструментів, ікон та ін. Повсякдення українських міщан маленьких містечок Галичини представлене виробами із тканини та кераміки, але найбільшу частину зібрання презентують вироби з дерева і металу: меблі, господарські засоби, посуд, декоративно-ужиткові предмети. Серед них є багато дерев'яних виробів, що належать авторству видатних різьбярських династій – Шкрібляків, Корпанюків, Балагутраків та ін.

Ключові слова: Національний музей народної архітектури та побуту України, фондова колекція, маленьке містечко, Галичина, побут, вироби з дерева і металу.

Summary

The National Museum of Folk Architecture and Life of Ukraine is one of the largest and most abundant scans of Europe. Its funds amount to more than 80 000 unique exhibits of the traditional folk culture from all over Ukraine. They are divided into preservation units of wood and metal, ceramics, fabric, clothing, decorative and applied arts, etc. At the same time, along with the items of the rural life items brought from cities and towns, including Galicia, are stored in the collection. It includes a variety of items, ranging from small household items of daily use to musical instruments, icons, and others. The daily activities of Ukrainian burghers of the small cities of Galicia are represented by textiles, ceramics, collection of wood and metal presents, which include furniture, household appliances, houseware, decorative and applied items. Among these, many wooden products belong to the authorship of the distinguished carvers' dynasties – Shkriblyak, Korpaniuk, Balagutrak.

Key words: National museum of Folk architecture and Life of Ukraine, fond collection, Galicia, every days life, makes of wood and metal.

Побут становить невід'ємну органічну частину життя кожної людини і його вивчення актуальне для дослідження поступу повсякдення соціуму. Як доказ цього – щоденна культура жителів малих містечок Галичини міжвоєнного періоду, яка є невичерпним джерелом цитування, запозичення і наслідування, своєрідним міфом і ностальгією за “золотими часами”. Важливість дослідження визначається тим, що культурно-географічне середовище цих містечок і нині зберігає свою архітектуру, архітектоніку, планіметрію, інтер'єри та екстер'єри,

а населення є носіями інформації про унікальну культуру.

Збереження матеріальних предметів відбувається в побутовому середовищі, родинних збірках та приватних колекціях. Проте, головне місце перебування артефактів повсякденного вжитку – це музеї. Подібна колекція знаходиться і в Національному музеї народної архітектури та побуту України (далі – НМНАПУ).

Метою даної роботи є виявлення, класифікація та аналіз предметів побуту містечок Галичини міжвоєнного періоду з фондової колекції НМНАПУ.

Вивчення фондів зібрань музеїв, як правило, здійснюється працівниками музеїв, де зазначені колекції зберігаються. Фондам НМНАПУ присвячено низку статей збірника "Народна культура України: традиції і сучасність. Матеріали Міжнародної наукової конференції, присвяченої 40-річчю заснування Національного музею народної архітектури та побуту України" (К., 2010). Безпосередньо нашої теми стосується стаття Л. Назаренко "Загальна характеристика фондів колекцій Національного музею народної архітектури та побуту України (1969–2009 рр.)"¹. Але обрана нами проблема конкретно не досліджувалася, оскільки пріоритетним напрямком студій музею була традиційна культура українського села.

Перш, ніж перейти до характеристики предметів побуту містечок Галичини в колекції, наведемо загальну характеристику фондів НМНАПУ та історію формування у музеї колекції артефактів зазначеного регіону.

Фондове зібрання музею має 40-річну історію і нараховує більше 70 тис. предметів із усіх регіонів України. Колекція створювалася з придбань наукових працівників під час наукових експедицій, подарунків окремих осіб, придбаних на виставках та музейних ярмарках робіт сучасних народних майстрів².

Поповнення фондів зібрання предметами побуту карпатського регіону здійснювалося у 70–90-х рр. ХХ ст. експедиціями працівників відділу "Карпати" Михайленко Т. І., Смолінського С. П., Кобальчинської Р. Р., Шмельова В. Г., Гайової Є. В., Громової О. П., Ценцевуса А. В., Меліхової В., Дешко М. П., Силуянової О.³

Збір матеріалу відбувався нерівномірно, залежав від багатьох факторів і диктувалося потребами комплектування фондів та експозиції. Найбільше експонатів дали Гуцульщина та Покуття. За кількістю експедицій та зібраних предметів лідерами були Косівський і Верховинський р-ни, потім – Снятинський і Городенківський р-ни; менше було привезено з Коломийського, Наддніпрянського та Тлумацького р-нів Івано-Франківської області. Чимало матеріалів надійшло з Бойківщини (Сколівський, Турківський, частина Рожнятівського р-нів Львівської обл.), Лемківщини (південь Великоберезнянського р-ну), Опілля (Львівщина, Ходорівщина), Сокальщини та Яворівщини.

Із предметів побуту насамперед збиралися: одяг (сорочки, кептарі, гуні, головні убори, весільний одяг), вироби зі шкіри (тобівки, череси, взуття), прикраси (монетні "салби", згарди, пацьорки, коралі; бісерні гердани, силянки, реци, драбинки), декоративно-побутова тканина (утиральники, верети, ліжники) та ін. Із побутового начиння слід виокремити керамічні вироби (кахляні печі, глечики, горщики, тарелі, миски) відомих осередків гончарства Гуцульщини – Косова і Пістиня, серед яких – роботи відомих майстрів Бахматюка О., Баранюка І., Кошака П., Цвілик П., Вербівської Н., Волощук М. А., Заячук С.⁴

Вироби з дерева представлено різьбленими скринями, прикрашеними випалюванням та інкрустацією предметами домашнього вжитку (настінні тарелі, "гелети", кухлі, цеберки), окремі з яких є творами відомих різьбярів Шкрібляка Ю. та Корпанюка І.

Оскільки концепція музею спрямовувалась на збереження традиційної культури, речі привозились переважно із сільської місцевості. Але робота з картотекою, інвентарними книгами та польовими описами дала нам можливість виявити чимало предметів, придбаних і містах і містечках Галичини: Львові, Івано-Франківську (в досліджуваний період – Станіславів), Косові, Коломиї, Городенці, Сколе, Дрогобичі, Бориславі, Новому Яворові, Сокалі, Східниці.

Оскільки матеріальна культура великих міст менше нас цікавить, зупинимося на експонатах, які характеризують побут містечок зазначеного періоду: одяг та прикраси, дерев'яний та керамічний ужитковий і декоративний посуд, предмети побуту, що використовувалися в господарстві, музичні інструменти, книги та періодика.

¹ Назаренко Л. Загальна характеристика фондів колекцій Національного музею народної архітектури та побуту України (1969–2009 рр.) // Народна культура України: традиції і сучасність. – К., 2010. – С. 337.

² Назаренко Л. Вказ. праця. – С. 337.

³ Назаренко Л. Вказ. праця. – С. 337; Книга польових описів Національного музею народної архітектури та побуту України (далі – НМНАПУ). – № 8; 9.

⁴ Назаренко Л. Вказ. праця. – С. 340; Івашків Г. Декор української народної кераміки XVI – першої половини ХХ століть. – Львів, 2007. – С. 24.

У побутовому просторі завжди було необхідне наповнення речами – тканиною, меблями, господарським та кухонним начинням, у яких поєднувалися вироби народних майстрів і фабричні матеріали. Майже всі господині вишивали, окремі з них – ткали і шили, деякі господарі робили меблі. Майже у кожній міщанській хаті був примітивний набір інструментів для упорядкування сімейного побуту – для роботи з деревом, металом, одягом, взуттям. Якщо міщанин займався ремеслом чи був найманим робітником, його професійна діяльність розширювала цей асортимент. У хаті могли перебувати ткацький верстат, бондарські, ковальські, шевські, перукарські інструменти, швейна машинка тощо. В міщанських будинках переважали речі з дерева, в меншій кількості – з металу; були речі, виготовлені зі шкіри, глини, порцеляни, скла, домашнього і фабричного полотна.

У міському побуті перехідного (міжвоєнного) періоду користувалися переважно дерев'яними меблями: столи і крісла з високими спинками, кутові лави, шафи, креденси (засклені буфети), куфери (або куфри – пофарбовані в коричневий або зелений колір і прикрашені фляндруванням великі саркофагоподібні скрині з опуклим віком)⁵, бамбетлі (розкладні лави зі спинками), комоди, широкі двоспальні ліжка з високими різьбленими спинками, канапи, дерев'яні полички, рамки, підставки та ін. Зазначених дерев'яних побутових виробів у фондах музею небагато.

Лідером у постачанні експонатів із дерева, кераміки, тканин та вишивки до фондів НМНАПУ серед галицьких містечок є Косів. Польський дослідник Станіслав Нецей, вивчаючи цей центр ремесел, порівняв його з швейцарським Давосом: "...Славною також була гуцульська різьба по дереву завдяки діяльності двох гуцульських родів – Шкрібляків та Корпанюків з Яворова біля Косова. Меблі і різьблені предмети з верстату Шкрібляка чи кераміка Бахматюка є найбільш цінними здобутками гуцульського мистецтва"⁶.

У колекції зберігаються вироби династій Шкрібляків та Корпанюків: стягнене двома обручами орнаментоване барильце (1874)⁷; оздоблений геометричним орнаментом косарський кухоль-кушка (1929)⁸; різьблена та інкрустована бісером і металом циліндрична вазочка-цукорниця з кришкою на підставці зі стояком⁹; покрита різьбою, прикрашена тисненнями і точіннями, інкрустована перламутром, циліндрична сільничка з чорного дерева зі ступінчастою кришкою¹⁰; оздоблений різьбою та точінням футляр для люстерка з прикріпленою металевою пластинкою кришкою (колекція О. Соломченка)¹¹, авторство яких приписують В. Шкрібляку. Перші два предмети були закуплені науковцями у Львові, куди вони, очевидно, потрапили з Косова. Решту придбано в Косові. Виробом Ф. Шкрібляка вважається топірець (бартка) з різьбленим держакон, орнаментованим кулястими квітами та копаницями¹² (кол. О. Соломченка).

У колекції музею зберігаються вироби родини Корпанюків: різьблений, інкрустований топірець перш. пол. ХХ ст. із держакон, стягнутим металевою пластиною¹³ та різьблений, інкрустований бісером і перламутром, оздоблений інтарсією макет каплички з написом на звороті "Юрко Корпанюк, 1941 р." (обидва предмети – з кол. О. Соломченка)¹⁴.

Крім того, у фондах представлені вироби таких майстрів: І. Кіщука – інкрустований, лакований, прикрашений тисненням і литвом бакутовий топірець поч. ХХ ст. (Косів, кол. О. Соломченка)¹⁵; В. М. Шмадюка – інкрустований рогом, лакований, прикрашений тисненням та литвом із металу келеп із контурною "гострою" частиною та ступінчатим обухом поч. ХХ ст. (Косів, кол. О. Соломченка)¹⁶; Б. Курліщука – інкрустований рогом і металом, оздоблений різьбою та інтарсією дерев'яний таріль із зображенням геометризваної розети сер. ХХ ст. (Косів, кол. О. Соломченка)¹⁷; І. Ю. Грималюка – орнаментований, із випалюванням пасківник-куфер на

5 Орел Л. Весільна скриня // Українська родина: родинний і громадський побут. – К., 2000. – С. 44.

6 Nicieja S. S. Kresowa Atlantyda: historia i mitologia miast kresowych. – Т. II. – Wrocław, 2013. – S. 95.

7 Фонди Національного музею народної архітектури та побуту України (далі – Фонди НМНАПУ). О: ДМ 7 040: барильце, 1874 р.

8 Там само. О: ДМ 7 041: кушка (косарський кухоль), 1929 р.

9 Там само. О: ДМ 855: вазочка-цукорниця, кін. ХІХ ст., м. Косів.

10 Там само. О: ДМ 858: сільничка, кін. ХІХ ст., м. Косів.

11 Там само. О: ДМ 856: футляр для дзеркала, кін. ХІХ ст., м. Косів.

12 Там само. О: ДМ 849: топірець, поч. ХХ ст., м. Косів

13 Там само. О: ДМ 850: топірець, перш. пол. ХХ ст.

14 Там само. О: ДМ 881: макет дерев'яної каплички.

15 Там само. О: ДМ 848: бакутова бартка.

16 Там само. О: ДМ 847: келеп.

17 Там само. О: ДМ 874: дерев'яна різьблена таріль.

трьох ніжках сер. ХХ ст. (Косів, кол. О. Соломченка)¹⁸; В. Г. Девдюка – прямокутна, орнаментована різьбою рамка поч. ХХ ст. (Косів, кол. О. Соломченка)¹⁹; М. І. Гrepиняка – орнаментована, інкрустована бісером та металом, оздоблена точінням і вирізуванням грибоподібна скринька з кришкою сер. ХХ ст. (Косів)²⁰; І. В. Балагутрака – орнаментована скринька з випуклими стінками й опуклою кришкою, оздоблена різьбою і точінням; обкладинка для альбома²¹ та цукорниця²² (два останні предм. – сер. ХХ ст., Косів).

Авторство багатьох предметів музейної колекції не визначене, однак це не применшує їхньої вартості та цінності для збірки. Це – вироби косівських майстрів із колекції О. Соломченка: різьблені ручні хрести (1865) і прикрашені бронзовим литвом та карбуванням дерев'яні натільні хрестики сер. ХІХ ст.; інкрустований бісером бібуляр (прес-пап'є) поч. ХХ ст.; різьблені "трійці" (підсвічники) поч. ХІХ ст. на високих стояках із підставками (один – у вигляді композиції, до якої входять дзвони та фігурки людей); оздоблені різьбою і випалюванням декоративні орнаментовані вази з клепок (одна – з "рогатим" вушком); орнаментована випалюванням коновочка з клепок поч. ХХ ст.²³; прикрашені литвом та карбуванням, інкрустовані бакунітом люльки ХІХ ст. з мундштуком²⁴ або з трубчастим чубуком²⁵; стягнуте двома дерев'яними обручами різьблене орнаментоване барильце сер. ХІХ ст.²⁶; різьблені орнаментовані рахви (маслянки) кін. ХІХ ст.²⁷. А також – різьблений пасхальний куфер поч. ХХ ст.²⁸ та сідло (тарниця) сер. ХХ ст. (обидва предмети – з м. Верховина Івано-Франківської обл.)²⁹; інкрустовані металом та кольоровим бісером декоративні орнаментовані тарелі з розетами; орнаментований овальний піднос-хлібниця та пушка на перець 1940-х рр. (Косів)³⁰, різьблені хрести. Наявні також знаряддя праці гончарів: круги³¹ та ножі 1920-х рр., сапки³² та дроти (тканина, дріт, 1930-ті рр.)³³, ріжки (ріг, гусячий пищик, 1930-ті рр.)³⁴. У музейному зібранні є дерев'яні вироби: веретена³⁵, різьблений чорнильний прибор³⁶, привезені з Косова ложки (всі – сер. ХХ ст.³⁷).

У фондах музею зберігаються кілька бамбетлів (невеликі розкладні лави з різьбленими бічними та задніми стінками і висувною шухлядою під сидінням) поч. ХХ ст. – 1920-х рр. Один із них привезений із Коломийського р-ну, звідти також походить кутова різьблена лава на трьох фігурних ніжках кін. ХІХ – поч. ХХ ст. Із Коломій надійшли: різьблений стіл кін. ХVІІІ ст. на двох спарених ніжках та фаска (стягнута дерев'яним обручем циліндрична діжечка з 10 клепок) 1930-х рр.³⁸, снівниця³⁹, зільниця (дерев'яна довбана діжка)⁴⁰ та терниця (обидві – кін. ХІХ ст.⁴¹), вертлюг (дерев'яний пристрій для мотання ниток) 1930-х рр.⁴².

Різьблений бамбетель 1920-х рр.⁴³ походить зі Східниці Дрогобицького р-ну Львівської обл., як і

-
- 18 Там само. О: ДМ 870: пасківник-куфер.
 - 19 Там само. О: ДМ 862: рамка дерев'яна.
 - 20 Там само. О: ДМ 861: скринька з кришкою.
 - 21 Там само. НД: 1 224: скринька з кришкою.
 - 22 Там само. НД: 1 270: цукорниця.
 - 23 Там само. О: ДМ 842: коновочка з клепок.
 - 24 Там само. О: ДМ 864: люлька з мундштуком.
 - 25 Там само. О: ДМ 863: люлька з трубчастим чубуком.
 - 26 Там само. О: ДМ 854: барильце.
 - 27 Там само. О: ДМ 851, 852, 2 183: рахви.
 - 28 Там само. О: ДМ 2 184: пасхальний куфер.
 - 29 Там само. О: ДМ 2 185: сідло.
 - 30 Там само. О: ДМ 7 332: пушка на перець (перечниця).
 - 31 Там само. О: ДМ 1 222: круг гончарний.
 - 32 Там само. О: ДМ 1 225: сапка гончарська.
 - 33 Там само. О: ДМ 1 224: дроти гончарські.
 - 34 Там само. О: ДМ 1 226: ріжок гончарський.
 - 35 Там само. О: ДМ 7 327, 7 328: веретена.
 - 36 Там само. НД: 1 221: чорнильниця.
 - 37 Там само. НД: 1 227, 1 228, 1 229, 1 230: ложки дерев'яні.
 - 38 Там само. О: ДМ: 7 511: фаска (діжечка).
 - 39 Там само. О: ДМ: 7 504: снівниця.
 - 40 Там само. О: ДМ 7 332: зільниця.
 - 41 Там само. О: ДМ 7 506: терниця.
 - 42 Там само. О: ДМ 7 506: вертлюг.
 - 43 Там само. О: ДМ 6 655: дерев'яний бамбетель.

незасклений креденс (мисник) 1920-х рр.⁴⁴, медогонка (стягнута обручами дерев'яна діжка)⁴⁵, жорна (дерево, камінь)⁴⁶, лава з фігурними ніжками сірого кольору⁴⁷, різьблений тримач для рушників поч. ХХ ст. (Дрогобич)⁴⁸. Із Трускавця Львівської обл. до музею надійшли: віялка для зерна⁴⁹, два дзюбаки – дерев'яні плуги з металевим ралом⁵⁰, розписаний геометризаним орнаментом під горіх дерев'яний бамбетель із фігурною спинкою 1920–1930-х рр.⁵¹, кошики для випічки хліба⁵², кілька металевих ланців (ланцюгів)⁵³, залізна праска⁵⁴, сікач для овочів та коренеплодів⁵⁵ 1920–1930-х рр.

У др. пол. ХІХ ст. у міському побуті використовувалися вироби із металу (праски, кочерги, щипці, лампи, посуд тощо), в той час як селяни надавали перевагу дереву і кераміці. Заможні мешканці міст (переважно євреї та поляки) користувались дорожчими за вироби місцевих кустарів фабричними речами, які купували або виписували з Польщі.

У фондах НМНАПУ зберігаються: фабрична металева полив'яна ринка на трьох ніжках із ручкою⁵⁶ 1930-х рр. (Коломия), ложки та виделки з філігранним фігурним різьбленням на ручці та надписом "Fasto – il Passa" поч. ХХ ст. (Борислав Львівської обл.)⁵⁷, ложки і чотиризубі виделки жовтого кольору з ручками, на яких орнаментовані рослинні мотиви поч. ХХ ст. (Борислав)⁵⁸, оздоблені тисненням рослинним орнаментом гасові лампи "летюча миша" на різьблених металевих підставках із чотирма ніжками, абажури яких прикрашені емблемами "Аполло ОТТ" і "Patent" поч. ХХ ст. (Борислав). У колекції є також кілька оздоблених карбуванням та розписами рослинним орнаментом підносів із ручками поч. ХХ ст. з Дрогобича і Борислава⁵⁹, мідна ступка з товчачиком поч. ХХ ст. (Дрогобич)⁶⁰, металева емальована мірка на горілку з ручками і написом "1 / 16 L" поч. ХХ ст. (Дрогобич)⁶¹, жовта металева перечниця на підставці з фігурною кришечкою-ситком поч. ХХ ст. (Борислав)⁶², оздоблена карбованими батальними сценами бляшана скринька. З Борислава та Дрогобича також походить низка побутових виробів поч. ХХ ст.: орнаментовані млинки для кави з футлярами⁶³, мідний примус із написом "made in Sweden"⁶⁴, оздоблена кольоровими рослинними та геометричними розписами бляшана скринька для цукру⁶⁵, розмальовані бляшані скриньки для чаю⁶⁶, металева гиря з вушком та літерами "ЗФ"⁶⁷, металева гиря з позначкою "10 DK"⁶⁸, мідна миска⁶⁹. Крім того, в колекції представлені знаряддя праці поч. ХХ ст.: сокира⁷⁰ та кирка (обидві – з Дрогобича)⁷¹.

У м. Новий Яворів Львівської обл. придбано навісний металевий замок із ключем⁷² та скриню (обидві

44 Там само. О: ДМ 6 654: креденс.

45 Там само. О: ДМ 6 658: медогонка.

46 Там само. О: ДМ 6 657: жорна (ручний млинок).

47 Там само. О: ДМ 6 656: дерев'яна лава.

48 Там само. НД: 11 190: тримач для рушників.

49 Там само. О: ДМ 6 662: віялка.

50 Там само. О: ДМ 6 660: дзюбак (дерев'яний плуг).

51 Там само. О: ДМ 6 663: бамбетель дерев'яний.

52 Там само. НД: 18 739: кошик для випічки хліба.

53 Там само. НД: 18 737, 18 738, 18 743, 18 744: ланц (ланцюг) металевий.

54 Там само. НД: 18 741: праска залізна.

55 Там само. НД: ДМ 18 745: сікач для овочів.

56 Там само. О: ДМ 7 510: ринка (каструля) металева.

57 Там само. О: ДМ 6 316, 6 319: ложка, виделка металеві "Fasto – il Passa".

58 Там само. О: ДМ: 6 318, 6 320: ложка, виделка металеві.

59 Там само. О: ДМ 6 323: металевий овальний піднос.

60 Там само. О: ДМ 6 467: ступка мідна.

61 Там само. О: ДМ 6 469: мірка на горілку.

62 Там само. НД 9 737: перечниця металева.

63 Там само. НД: 9 740, 11 193: млинок для кави.

64 Там само. НД: 9 739: металевий примус.

65 Там само. НД: 9 738: бляшана скринька для цукру.

66 Там само. НД: 9 739, 11 179, 11 180, 11 189: бляшана скринька для чаю.

67 Там само. НД: 9 744: гиря металева.

68 Там само. НД: 9 741: гирька металева.

69 Там само. НД: 16 315, 16 316: металева миска.

70 Там само. НД: 11 184: сокира.

71 Там само. НД: 16 317: кирка.

72 Там само. НД: 18 147: колодка (навісний металевий замок).

речі – сер. ХІХ ст.⁷³), солом'янку (скріплену корою плетену з соломи коробку) кін. ХХ ст.⁷⁴. Зі Східниці до музею надійшла лавиця з фігурно вирізаними спинкою і сидінням⁷⁵ та дерев'яна коновка з вушками (посудина для води) (обидві – 1920-х рр.⁷⁶), а також речі кухонного вжитку 1920–1930-х рр.: металеві щипці для печі чи плити⁷⁷, металевий гачок для печі⁷⁸, шатківниця (дошка з металевими лезами для нарізання капусти)⁷⁹, емальована сковорідка⁸⁰, заслінка з ручкою⁸¹, плетене з лози решето⁸², видовбане з колоди корито⁸³, сікач для м'яса з фігурним лезом та дерев'яною ручкою⁸⁴, гелетки (скріплені дерев'яними обручами діжки)⁸⁵, кадівб (видовбана з дерева діжка)⁸⁶.

Отже, фондове зібрання НМНАПУ володіє значною кількістю предметів побуту (переважно з дерева та металу), якими користувалися українські галицькі міщани міжвоєнного періоду. Найбільше експонатів надійшли з м. Косів Івано-Франківської обл., а також із Дрогобича, Борислава, Східниці, Коломиї, Трускавця, Сколе та ін.

У музейних фондах наявні авторські роботи династій видатних різьбярів Шкрібляків та Корпанюків, речі менш відомих майстрів або анонімні. Серед предметів – знаряддя праці, кухонне начиння, елементи для прикрашання інтер'єру, меблі. Переважно всі вони оздоблені та орнаментовані у техніках різьблення, інтарсії, інкрустації, випалювання, тиснення, литва, гравіювання.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Івашків Г. Декор української народної кераміки ХVІ – першої половини ХХ століть / Г. Івашків. – Львів: Інститут народознавства НАН України, 2007. – 543 с.
2. Книга польових описів Національного музею народної архітектури та побуту України (далі – НМНАПУ). – № 8, 9.
3. Назаренко Л. Загальна характеристика фондів колекцій Національного музею народної архітектури та побуту України (1969–2009 рр.) / Л. Назаренко // Народна культура України: традиції і сучасність. Матеріали Міжнародної наукової конференції, присвяченої 40-річчю заснування Національного музею народної архітектури та побуту України. – Київ: ПВП “Задруга”, 2010. – С. 337–341.
4. Орел Л. Весільна скриня / Л. Орел // Українська родина: родинний і громадський побут / Упор. Л. Орел. – Київ: Видавництво імені Олени Теліги, 2000. – С. 40–45.
5. Nicieja S. S. Kresowa Atlantyda: historia i mitologia miast kresowych: T. II. / S. S. Nicieja. – Wrocław: Wydawnictwo MS, 2013. – 512 s.
6. Фонди Національного музею народної архітектури та побуту України (далі – Фонди НМНАПУ). О: ДМ 7 040: барильце, 1874 р.
7. Фонди НМНАПУ. О: ДМ 7 041: кушка (косарський кухоль), 1929 р.
8. Фонди НМНАПУ. О: ДМ 855: вазочка-цукорниця, кін. ХІХ ст., м. Косів.
9. Фонди НМНАПУ. О: ДМ 858: сільничка, кін. ХІХ ст., м. Косів.
10. Фонди НМНАПУ. О: ДМ 856 футляр для дзеркала, кін. ХІХ ст., м. Косів.
11. Фонди НМНАПУ. О: ДМ 849: топірець, поч. ХХ ст., м. Косів.
12. Фонди НМНАПУ. О: ДМ 850: топірець, перш. пол. ХХ ст.
13. Фонди НМНАПУ. О: ДМ 881: макет дерев'яної каплички.
14. Фонди НМНАПУ. О: ДМ 848: бакутова бартка.
15. Фонди НМНАПУ. О: ДМ 847: келеп.

73 Там само. О: ДМ 6 634: скриня дерев'яна.

74 Там само. НД: 18 148: солом'янка.

75 Там само. НД: 18 669: різьблена дерев'яна лавка.

76 Там само. НД: 18 667: дерев'яна коновка.

77 Там само. НД: 18 672: металеві щипці для печі.

78 Там само. НД: 18 671: металеві щипці для печі.

79 Там само. НД: 18 670: шатківниця.

80 Там само. НД: 18 673: сковорідка.

81 Там само. НД: 18 674: заслінка для печі.

82 Там само. НД: 18 675: решето.

83 Там само. НД: 18 676: корито.

84 Там само. НД: 18 677: сікач для м'яса.

85 Там само. НД: 18 680: гелетка (дерев'яна діжечка).

86 Там само. НД: 18 681: кадівб (видовбана дерев'яна діжечка).

16. Фонди НМНАПУ. О: ДМ 874: дерев'яна різьблена таріль.
17. Фонди НМНАПУ. О: ДМ 870: пасківник-куфер.
18. Фонди НМНАПУ. О: ДМ 862: рамка дерев'яна.
19. Фонди НМНАПУ. О: ДМ 861: скринька з кришкою.
20. Фонди НМНАПУ. НД: 1 224: скринька з кришкою.
21. Фонди НМНАПУ. НД: 1 270: цукорниця.
22. Фонди НМНАПУ. О: ДМ 864: люлька з мундштуком .
23. Фонди НМНАПУ. О: ДМ 863: люлька з трубчастим чубуком.
24. Фонди НМНАПУ. О: ДМ 854: барильце.
25. Фонди НМНАПУ. О: ДМ 851, 852, 2 183: рахви.
26. Фонди НМНАПУ. О: ДМ 2 184: пасхальний куфер.
27. Фонди НМНАПУ. О: ДМ 2 185: сідло.
28. Фонди НМНАПУ. О: ДМ 842: коновочка з клепок.
29. Фонди НМНАПУ. О: ДМ 7 332: пушка на перець (перечниця).
30. Фонди НМНАПУ. О: ДМ 868: підсвічник "Трійці".
31. Фонди НМНАПУ. О: ДМ 876: дерев'яний ручний хрест.
32. Фонди НМНАПУ. О: ДМ 883: дерев'яний натільний хрест.
33. Фонди НМНАПУ. О: ДМ 882: бібуляр (прес-пап'є).
34. Фонди НМНАПУ. О: ДМ 1 222: круг гончарний.
35. Фонди НМНАПУ. О: ДМ 1 223: ножі гончарні.
36. Фонди НМНАПУ. О: ДМ 1 225: сапка гончарська.
37. Фонди НМНАПУ. О: ДМ 1 224: дроти гончарські.
38. Фонди НМНАПУ. О: ДМ 1 226: ріжок гончарський.
39. Фонди НМНАПУ. О: ДМ 7 327,7 328: веретена.
40. Фонди НМНАПУ. НД: 1 221: чорнильниця.
41. Фонди НМНАПУ. НД: 1 227, 1 228, 1 229, 1 230: ложки дерев'яні.
42. Фонди НМНАПУ. О: ДМ 7 511: фаска (діжечка).
43. Фонди НМНАПУ. О: ДМ 7 504: снівниця.
44. Фонди НМНАПУ. О: ДМ 7 332: зільниця.
45. Фонди НМНАПУ. О: ДМ 7 506: терниця.
46. Фонди НМНАПУ. О: ДМ 7 506: вертлюг.
47. Фонди НМНАПУ. О: ДМ 6 655: дерев'яний бамбетель.
48. Фонди НМНАПУ. О: ДМ 6 654: креденс.
49. Фонди НМНАПУ. О: ДМ 6 658: медогонка.
50. Фонди НМНАПУ. О: ДМ 6 657: жорна (ручний млинок).
51. Фонди НМНАПУ. О: ДМ 6 656: дерев'яна лава.
52. Фонди НМНАПУ. НД: 11 190: тримач для рушників.
53. Фонди НМНАПУ. О: ДМ 6 662: віялка.
54. Фонди НМНАПУ. О: ДМ 6 660: дзюбак (дерев'яний плуг).
55. Фонди НМНАПУ. О: ДМ 6 663: бамбетель дерев'яний.
56. Фонди НМНАПУ. НД: 18 739: кошик для випічки хліба.
57. Фонди НМНАПУ. НД: 18 737, 18 738, 18 743, 18 744: ланц (ланцюг) металевий.
58. Фонди НМНАПУ. НД: 18 741: праска залізна.
59. Фонди НМНАПУ. НД: 18 745: сікач для овочів.
60. Фонди НМНАПУ. О: ДМ 7 510: ринка (каструля) металева.
61. Фонди НМНАПУ. О: ДМ 6 316, 6 319: ложка, виделка металеві "Fasto – il Passa".
62. Фонди НМНАПУ. О: ДМ 6 318, 6 320: ложка, виделка металеві.
63. Фонди НМНАПУ. О: ДМ 6 323: металевий овальний піднос.
64. Фонди НМНАПУ. О: ДМ 6 467: ступка мідна;
65. Фонди НМНАПУ. НД: 9 737: перечниця металева.
66. Фонди НМНАПУ. НД: 9 740, 11 193: млинок для кави.
67. Фонди НМНАПУ. НД: 9 739: металевий примус.
68. Фонди НМНАПУ. НД: 9738: бляшана скринька для цукру.

69. Фонди НМНАПУ. НД: 9 739, 11 179, 11 180, 11 189: бляшана скринька для чаю.
70. Фонди НМНАПУ. НД: 9 744: гиря металева.
71. Фонди НМНАПУ. НД: 9 741: гирька металева.
72. Фонди НМНАПУ. НД: 16 315, 16 316: металева миска.
73. Фонди НМНАПУ. НД: 11 184: сокира.
74. Фонди НМНАПУ. НД: 16 317: кірка.
75. Фонди НМНАПУ. НД: 18 147: колодка (навісний металевий замок).
76. Фонди НМНАПУ. О: ДМ 6 634: скриня дерев'яна.
77. Фонди НМНАПУ. НД: 18 148: солом'янка.
78. Фонди НМНАПУ. НД: 18 669: різьблена дерев'яна лавка.
79. Фонди НМНАПУ. НД: 18 667: дерев'яна коновка.
80. Фонди НМНАПУ. НД: 18 672: металеві щипці для печі.
81. Фонди НМНАПУ. НД: 18 671: металеві щипці для печі.
82. Фонди НМНАПУ. НД: 18 670: шатківниця.
83. Фонди НМНАПУ. НД: 18 673: сковорідка.
84. Фонди НМНАПУ. НД: 18 674: заслінка для печі.
85. Фонди НМНАПУ. НД: 18 675: решето.
86. Фонди НМНАПУ. НД: 18 676: корито.
87. Фонди НМНАПУ. НД: 18 677: сікач для м'яса.
88. Фонди НМНАПУ. О: ДМ 6 469: мірка на горілку.

REFERENCES

1. *Ivashkiv H. Dekor ukraïnskoi narodnoi keramiky XVI – pershoi polovyny XX stolit / H. Ivashkiv. – Lviv: Instytut narodoznavstva NAN Ukrainy, 2007. – 543 s.*
2. *Knyha polovykh opysiv Natsionalnoho muzeiu narodnoi arkhitektury ta pobutu Ukrainy (dali – NMNAPU). – № 8; 9.*
3. *Nazarenko L. Zahalna kharakterystyka fondovykh kolektsii Natsionalnoho muzeiu narodnoi arkhitektury ta pobutu Ukrainy (1969–2009 rr.) / L. Nazarenko // Narodna kultura Ukrainy: tradytsii i suchasnist. Materialy Mizhnarodnoi naukovoï konferentsii, prysviachenoï 40-richchiu zasnuvannia Natsionalnoho muzeiu narodnoi arkhitektury ta pobutu Ukrainy. – Kyiv: PVP “Zadruha”, 2010. – S. 337–341.*
4. *Orel L. Vesilna skrynïa / L. Orel // Ukraïnska rodyna: rodynnyi i hromadskyi pobut / Upor. L. Orel. –Kyiv: Vydavnytstvo imeni Oleny Telihy, 2000. – С. 40–45.*
5. *Nicieja S. S. Kresowa Atlantyda: historia i mitologia miast kresowych / S. S. Nicieja. – Wrocław, 2013. – T. II. – 512 s.*
6. *Fondy Natsionalnoho muzeiu narodnoi arkhitektury ta pobutu Ukrainy (dali – Fondy NMNAPU). О: DM 7 040: baryltsе, 1874 r.*
7. *Fondy NMNAPU. О: DM 7 041: kushka (kosarskyi kukhol), 1929 r.*
8. *Fondy NMNAPU. О: DM 855: vazochka-tsukornytsia, kin. XIX st., m. Kosiv.*
9. *Fondy NMNAPU. О: DM 858: silnychka, kin. XIX st., m. Kosiv.*
10. *Fondy NMNAPU. О: DM 856 futliar dlia dzerkala, kin. XIX st., m. Kosiv.*
11. *Fondy NMNAPU. О: DM 849: topirets, poch. XX st., m. Kosiv.*
12. *Fondy NMNAPU. О: DM 850: topirets, I pol. XX st.*
13. *Fondy NMNAPU. О: DM 881: maket derevianoi kaplychky.*
14. *Fondy NMNAPU. О: DM 848: bakutova bartka.*
15. *Fondy NMNAPU. О: DM 847: kelep.*
16. *Fondy NMNAPU. О: DM 874: dereviana rizblena taril.*
17. *Fondy NMNAPU. О: DM 870: paskivnyk-kufer.*
18. *Fondy NMNAPU. О: DM 862: ramka dereviana.*
19. *Fondy NMNAPU. О: DM 861: skrynka z kryshkoiu.*
20. *Fondy NMNAPU. ND: 1 224: skrynka z kryshkoiu.*
21. *Fondy NMNAPU. ND: 1 270: tsukornytsia.*
22. *Fondy NMNAPU. О: DM 864: liulka z mundshtukom .*
23. *Fondy NMNAPU. О: DM 863: liulka z trubchastym chubukom.*

24. Fondy NMNAPU. O: DM 854: baryltse.
25. Fondy NMNAPU. O: DM 851, 852, 2 183: rakhvy.
26. Fondy NMNAPU. O: DM 2 184: paskhalnyi kufer.
27. Fondy NMNAPU. O: DM 2 185: sidlo.
28. Fondy NMNAPU. O: DM 842: konovochka z klepok.
29. Fondy NMNAPU. O: DM 7 332: pushka na perets (perechnytsia).
30. Fondy NMNAPU. O: DM 868: pidsvichnyk "Triitsi".
31. Fondy NMNAPU. O: DM 876: derevianyі ruchnyі khrest.
32. Fondy NMNAPU. O: DM 883: derevianyі natilnyі khrest.
33. Fondy NMNAPU. O: DM 882: bibuliar (pres-papie).
34. Fondy NMNAPU. O: DM 1 222: kruh honcharnyі.
35. Fondy NMNAPU. O: DM 1 223: nozhi honcharnі.
36. Fondy NMNAPU. O: DM 1 225: sapka honcharska.
37. Fondy NMNAPU. O: DM 1 224: droty honcharski.
38. Fondy NMNAPU. O: DM 1 226: rizhok honcharskyi.
39. Fondy NMNAPU. O: DM 7 327,7 328: veretena.
40. Fondy NMNAPU. ND: 1 221: chornylnytsia.
41. Fondy NMNAPU. ND: 1 227, 1 228, 1 229, 1 230: lozhky dereviani.
42. Fondy NMNAPU. O: DM 7 511: faska (dizhechka).
43. Fondy NMNAPU. O: DM 7 504: snivnytsia.
44. Fondy NMNAPU. O: DM 7 332: zilnytsia.
45. Fondy NMNAPU. O: DM 7 506: ternytsia.
46. Fondy NMNAPU. O: DM 7 506: vertliuh.
47. Fondy NMNAPU. O: DM 6 655: derevianyі bambetel.
48. Fondy NMNAPU. O: DM 6 654: kredens.
49. Fondy NMNAPU. O: DM 6 658: medohonka.
50. Fondy NMNAPU. O: DM 6 657: zhorna (ruchnyі mlynok).
51. Fondy NMNAPU. O: DM 6 656: dereviana lava.
52. Fondy NMNAPU. ND: 11 190: trymach dlіa rushnykiv.
53. Fondy NMNAPU. O: DM 6 662: viialka.
54. Fondy NMNAPU. O: DM 6 660: dziubak (derevianyі pluh).
55. Fondy NMNAPU. O: DM 6 663: bambetel derevianyі.
56. Fondy NMNAPU. ND: 18 739: koshyk dlіa vypichky khliba.
57. Fondy NMNAPU. ND: 18 737, 18 738, 18 743, 18 744: lants (lantsiuh) metalevyi.
58. Fondy NMNAPU. ND: 18 741: praska zalizna.
59. Fondy NMNAPU. ND: 18 745: sikach dlіa ovochiv.
60. Fondy NMNAPU. O: DM 7 510: rynka (kastrulia) metaleva.
61. Fondy NMNAPU. O: DM 6 316, 6 319: lozhka, vydelka metalevi "Fasto – il Pacca".
62. Fondy NMNAPU. O: DM 6 318, 6 320: lozhka, vydelka metalevi.
63. Fondy NMNAPU. O: DM 6 323: metalevyi ovalnyi pidnos.
64. Fondy NMNAPU. O: DM 6 467: stupka midna.
65. Fondy NMNAPU. ND: 9 737: perechnytsia metaleva.
66. Fondy NMNAPU. ND: 9 740, 11 193: mlynok dlіa kavy.
67. Fondy NMNAPU. ND: 9 739: metalevyi prymus.
68. Fondy NMNAPU. ND: 9 738: bliashana skrynka dlіa tsukru.
69. Fondy NMNAPU. ND: 9 739, 11 179, 11 180, 11 189: bliashana skrynka dlіa chiau.
70. Fondy NMNAPU. ND: 9 744: hyria metaleva.
71. Fondy NMNAPU. ND: 9 741: hyrka metaleva.
72. Fondy NMNAPU. ND: 16 315, 16 316: metaleva myska.
73. Fondy NMNAPU. ND: 11 184: sokyra.
74. Fondy NMNAPU. ND: 16 317: kirka.
75. Fondy NMNAPU. ND: 18 147: kolodka (navisnyi metalevyi zamok).
76. Fondy NMNAPU. O: DM 6 634: skrynka dereviana.

77. Fondy NMNAPU. ND: 18 148: solomianka.
78. Fondy NMNAPU. ND: 18 669: rizblena dereviana lavka.
79. Fondy NMNAPU. ND: 18 667: dereviana konovka.
80. Fondy NMNAPU. ND: 18 672: metalevi shchyptsi dlia pechi.
81. Fondy NMNAPU. ND: 18 671: metalevi shchyptsi dlia pechi.
82. Fondy NMNAPU. ND: 18 670: shatkivnytsia.
83. Fondy NMNAPU. ND: 18 673: skovoridka.
84. Fondy NMNAPU. ND: 18 674: zaslinka dlia pechi.
85. Fondy NMNAPU. ND: 18 675: resheto.
86. Fondy NMNAPU. ND: 18 676: koryto.
87. Fondy NMNAPU. ND: 18 677: sikach dlia miasa.
88. Fondy NMNAPU. O: DM 6 469: mirka na horilku.